

INTRODUCCIÓ

L'examen d'accés al grau de mestre va ser un requisit indispensable per entrar a formar part d'una confraria i així estava reglamentat en els estatuts que regulaven l'organització del treball en les diferents corporacions professionals de les ciutats baix-medievals. La seva presència en els estatuts de les confraries de la ciutat de Barcelona es va generalitzar cap a mitjan segle XV¹ i així el trobem com a norma, també, en els d'aquelles confraries el naixement de les quals rebassà els límits de l'època medieval, com és el cas de la dels llibreters.

El 31 de gener de 1553, Juan Ferrnandez-Maorique de Lara y Pimentel, Docúneri de Catalunya, aprovava el document fundacional de la *Confraria del Glorioso Sanct Hieronymo dels Llibreros de Barcelona*²; aquest document va ser igualment aprovat, amb alguna modificació, pel Consell de la ciutat l'11 de febrer següent³ i publicat *pels llocs acostumats el dia 2 de març*⁴. Hom no té constància de l'existència d'aquesta confraria en el segle anterior; és possible, però, que —tal com indica J. Rubió⁵— els llibrers barcelonins estiguessin organitzats exterritorialment i que el 1553 es limitessin simplement a demanar a les autoritats municipals i del Principat l'aprovació de les normes que regien en la seva activitat laboral⁶; activitat, d'altra part, dinamitzada amb la implantació de la impremta a la ciutat.

L'aprovació dels estatuts el 1553 va obligar a concentrar en mans d'un nouari de la ciutat l'autorització documental de les activitats de la confraria; aquesta tasca fou iniciada aquell mateix any pel notari Francesc Mulnells i va ser continuada per Pere Mamblla⁷. Entre la documentació autoritzada per

1. BOSTANY, P. *La organizaci6n del trabajo en Barcelona a fines del siglo XV*. Barcelona: CSIC, 1975, pp. 69-74 i 175-177.

2. ACA, Cancellers, reg. 4205, f. 221-227. Vegeu GONZÁLEZ-SOLÍS, M. *Contribuci6n a la historia dels notaris Grans del Arxip. Ofici de la ciutat de Barcelona. II. Llibrers*. Edicions Barcelonines, 1913, pp. 47-54 i HERNÁNDEZ MARTÍNEZ, J.M., *Historia i Bibliografía de la imprenta para la historia de la imprenta y la tipografía en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Gremio de Editores de Libros y de Maquinaria Impresora, 1955, pp. 69-90.

3. ARCB, reg. de Deliberacions, any 1553, f. 20 v. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Op. cit.*, p. 96.

4. ARCB, Ordinacions (baix), any 1553. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Op. cit.*, pp. 96-97.

5. MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Op. cit.*, pp. 104-105, i *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130. Traducció al català de l'obra de MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

6. En aquest sentit es observen vides relacionades: *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

7. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

8. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

9. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

10. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

11. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

12. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

13. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

14. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

15. Entre els projectes d'aprovaci6n dels estatuts es troba el de Pere Mamblla, notari de la ciutat de Barcelona, el 1553. ARCB, Ordinacions, anys 1545-1558, ff. 20-21. Vegeu MARTÍNEZ-RODRÍGUEZ, O. *Historia de la imprenta en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputaci6n, 1986, pp. 129-130.

IGNASI BAIGES I JARDI
UNIVERSITAT DE BARCELONA

*Els examens d'accés a la Confraria dels Llibreters
de Barcelona (1553-1584)*

«ESTUDIS CASTELLONENCS»
Nº 6 1994-1995, pp. 151-164

I. INTRODUCCIÓ

L'examen d'accés al grau de mestre va ser un requisit indispensable per entrar a formar part d'una confraria i així estava reglamentat en els estatuts que regulaven l'organització del treball en les diferents corporacions professionals de les ciutats baix-medievals. La seva presència en els estatuts de les confraries de la ciutat de Barcelona es va generalitzar cap a mitjan segle XV¹ i així el trobem contemplat, també, en els d'aquelles confraries el naixement de les quals rebassà els límits de l'època medieval, com és el cas de la dels llibreters.

El 31 de gener de 1553, Juan Fernández-Manrique de Lara y Pimentel, lloctinent de Catalunya, aprovava el document fundacional de la *Confraria del Gloriós Sanct Hierònym dels Libraters* de Barcelona², aquest document va ser igualment aprovat, amb alguna modificació, pel Consell de la ciutat l'11 de febrer següent³ i publicat *pels llocs acostumats* el dia 2 de març⁴. Hom no té constància de l'existència d'aquesta confraria en el segle anterior, és possible, però, que —tal com indica J. Rubió⁵— els llibreters barcelonins estiguessin organitzats extraoficialment i que el 1553 es limitessin solament a demanar a les autoritats municipals i del Principat l'aprovació de les normes que regien en la seva activitat laboral⁶, activitat, d'altra part, dinamitzada amb la implantació de la impremta a la ciutat.

L'aprovació dels estatuts el 1553 va obligar a concentrar en mans d'un notari de la ciutat l'autorització documental de les activitats de la confraria, aquesta tasca fou iniciada aquell mateix any pel notari Francesc Mulnell i va ser continuada per Pere Mambla⁷. Entre la documentació autoritzada per

1 BONNASSIE, P., *La organización del trabajo en Barcelona a fines del siglo XV*. Barcelona: C.S.I.C., 1975, pp. 69-74 i 175-177.

2 ACA, Cancelleria, reg. 4205, f. 221-227. Vegeu GONZÁLEZ SUGRAÑES, M. *Contribució a la història dels antics Gremis dels Arts i Oficis de la ciutat de Barcelona, II, Llibreters. Estampers*. Barcelona: Babra, 1918, pp. 47-54 i MADURELL MARIMON, J.M.; RUBIO I BALAGUER, J. *Documentos para la historia de la imprenta y la librería en Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Gremios de Editores, de Libreros y de Maestros Impresores, 1955, pp. 899-905.

3 AHCB, reg. de Deliberacions, any 1553, f. 20 v. Vegeu MADURELL-RUBIÓ. *Op. Cit.*, p. 906.

4 AHCB. Ordinacions i bans, any 1553. Vegeu GONZÁLEZ SUGRAÑES, *Op. cit.*, pp. 55-62.

5 MADURELL-RUBIÓ. *Op. cit.*, pp. 104*-105*, i RUBIÓ I BALAGUER, J. *Impremta i libreria a Barcelona (1474-1553)*. Barcelona: Diputació, 1986, pp. 129-130. Traducció al català de l'estudi introductori a MADURELL-RUBIÓ. *Op. cit.*

6 En aquest sentit es conserven unes ordinacions publicades el 3 de novembre de 1445 que regulaven la venda de pergamins i papers per tal de *...posar en repós los quarnador de libres e venedors de pregamins e papers habitants en la dita ciutat...*, AHCB, reg. de Crides i Ordinacions, anys 1445-1458, ff. 20-21. Vegeu GONZÁLEZ SUGRAÑES, *Op. cit.*, pp. 65-67.

7 Entre els protocols d'aquests dos notaris es troba la documentació relacionada amb la confraria al llarg de la segona meitat del segle XVI —que m'ha servit per a l'elaboració del present treball— i una altra documentació particular de llibreters barcelonins de la mateixa època. AHPB, F. Mulnell/P. Mambla, *Liber Confratrie sancti Hieronimi Bibliopolarum Barchinone, scilicet desliberacionum consiliorum et aliorum in posse mei Francisci Mulnell, auctoritate regia notarii publici Barchinone et dicte Confratrie scribe et Petri Mambla, surrogatis in locum eiusdem (1553-1578)*; Pere Mambla, *Llibre d'actes de la Confraria de Sant Jeroni dels Llibreters de Barcelona (I-X-1579/30-XII-1583)*. D'aquest darrer protocol només es conserven 18 folis.

aquests dos notaris hi ha trenta-nou actes d'examen per optar al grau de mestre llibreter que abasten un període cronològic que va des del mateix any de la fundació de la confraria fins al 1584⁸.

II. L'EXAMEN

Els estatuts aprovats el 1553 establien, en el punt sisè del seu articulat, una sèrie de mesures respecte a l'examen d'accés a la confraria. En primer lloc, disposaven que totes les persones que volien *parar* botiga en la ciutat de Barcelona o en el seu territori havien de sol·licitar als cònsols que els acceptessin a examen⁹. Sembla que aquest requisit no sempre es va complir o, tal vegada, no sempre en va quedar constància escrita. Entre la documentació registrada al *Liber confratrie Sancti Heronimi...* i al *Llibre d'actes de la Confraria...* solament trobem dos casos en què els cònsols —el 3 de març de 1553 i l'1 de desembre de 1583— proposaven al consell l'admissió de Pau Cortey i Antoni Oliver¹⁰ i de Pere Oliveres i Pere Ferrer¹¹ com a confreres en considerar que complien tots els requisits que els estatuts contemplaven com a prioritaris per admetre nous membres¹². L'acceptació pel consell dels candidats Pau Cortey i Antoni Oliver va acompanyada de la relació de llibres que ambdós havien de presentar i de l'especificació d'on s'havia de dur a terme l'examen¹³. L'anàlisi de la documentació, malgrat disposar únicament d'aquesta completíssima acta d'admissió, permet assegurar que el material presentat pels candidats a mestre llibreter estava format per dos grups de llibres ben diferenciats; d'una part, llibres religiosos d'ús quotidià (missals, breviaris, pontificals, llibres d'hores i diürnals), i d'altra part, llibres de temàtica variada (jurídics, filosòfics, històrics, etc.), tots ells presentats en diferents formats i rel·ligadures.

Aquest mateix capítol sisè dels estatuts es refereix, també, als *examinadors* que, conjuntament amb els cònsols de la confraria, formaven el tribunal que havia de jutjar les aptituds dels candidats¹⁴. Aquests *examinadors*, en nombre de dos, eren nomenats anualment pel Consell General de la Confraria,

8 El foli 1 del *Llibre d'actes de la Confraria...* de Pere Mambla comença amb la part final de l'acta de l'examen de Galceran Sanglés. L'estat fragmentari del protocol, del qual només es conserven 18 folis, no permet conèixer les obres que el candidat va presentar, raó per la qual no l'he contemplat en els quadres on relaciono cadascun dels exàmens.

9 Ítem, *statuyren y ordenaren... que d'ecí al denant, los que volran parar botiga... se hajen primer a presentar als dits cònsols de la dita confraria y demanar lo examen per a poder exercir lo dit art de librater...*

10 AHPB, F. Mulnell/P. Mambla, *Liber confratrie...*, f. 2. Vegeu MADURELL I MARIMON, J.M. *Claudi Bornat*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1973, pp. 115-116.

11 AHPB, P. Mambla, *Llibre d'actes...*, f. 17 v.

12 En aquest sentit els cònsols es remetien al compliment per part dels candidats de les exigències que a tal efecte disposaven les ordinacions de la confraria en l'article vuitè, que obligava a un període d'aprenentatge mínim de 5 anys; en l'article decè, que prohibia als aprenents deixar el seu mestre sense una causa que ho justificués; en l'article dotzè, que prohibia l'activitat laboral lliure dels aprenents abans de superar l'examen; i en els articles tretzè i catorzè, que prohibien, respectivament, la venda de llibres i de paper a aquells que no havien passat i reeixit les proves d'accés. D'altra part, entre la documentació estudiada hi ha, també, el vist-i-plau del consell a l'admissió d'Antoni Llaneres, Joan Torres i Joan Castelló com a confreres, donat, respectivament, el 8 de juliol de 1575, el 3 de gener de 1576 i el 7 de maig d'aquest any. En els tres casos les actes són menys explícites i es limiten a indicar, en el primer, que *Dicto die, tot lo dit Consell fou determinat dar plasa de llibreter ha Antoni Llaneres, mallorquí, y en açò ferme tot lo dit Consell*, en el segon, que *...foren la major part de vot i parer que fos donada plassa a Janot Torres, llibreter, com ells, de present, la y donaven y atorgaven...*, i en el tercer, que *...atès que havia demanat la plassa Joan Castelló, jove libreter, foren de vot y parer que se li don la plassa conforme a les ordinacions de la Confraria de dits llibreters...*, AHPB, F. Mulnell/P. Mambla, *Liber confratrie...*, ff. 90 v., 91 v. i 92 v.

13 *... Lo dit Consell, entesa la proposició per dits cònsols feta, y atès dits cònsols han feta relació que dits Pau Cortey y Anthoni Oliver són conformes a les ordinacions de dita Confraria, lo dit consell admeté, com de present admet, los dits Pau Cortey y Anthoni Oliver per al dit examen, lo qual examen faran en lo modo següent, ço és, que quiscú d'ells lich un Misal del bisbat o altre consemblant, un Breviari en octau romà, un Diornal de trentados cartes per full, ab posts y cuyro y gaffets, ab tot son compliment. Ítem, un libre de full de stampa, en cubertes de pergami ab sa color y cuyrets a la squena, un libre de quart de stampa ligat ab pergami, color y cuyros, y un libre de octau de stampa ligat ab pergami y color y cuyrets. Lo qual examen fassen en casa de la hu dels examinadors...* AHPB, F. Mulnell/P. Mambla, *Liber confratrie...*, f. 2. Vegeu MADURELL MARIMON, J.M. *Op. cit.*, pp. 115-116. Pel que fa a l'admissió de Pere Oliveres i Pere Ferrer, el consell es va limitar a acceptar la proposta dels cònsols, sense especificar les obres que havien de presentar a examen, *...El dit consell, entesa dita proposició y vehent que ningú los fa contrari algú, determinà y concloué que-ls sie donada la dita plassa y que subesquen examen conforme se acostuma...*, AHPB, P. Mambla, *Llibre d'actes...*, f. 17 v.

14 Els estatuts diuen respecte als examinadors: *...los dits cònsols ensemps ab los altres de dita art, los quals ells elegiran y anomenaran en examinadors, examinen y vejen lo tal que demanat havia lo examen si és àbil y sufficient per a tenir y exercir lo dit art de librater. E si serà trobat ésser àbil y sufficient, sie admès i sie-li dada licència per los dits cònsols de tenir e parar botiga dins la present ciutat de Barcelona e son territori, allò hont lo dit examinat voldrà. E si no serà trobat àbil ni sufficient per a dita art, que aquella vegada sie repellit...*

així es desprén de l'única acta referent a aquesta elecció, que apareix registrada en el *Liber confratrie...*, datada el 28 de febrer de 1553¹⁵. Molt poca cosa diuen les actes d'examen de l'actitud del tribunal d'*examinadors* —que actuava en presència d'altres membres de la confraria— envers el treball que havia de jutjar. Segons les actes d'examen es limitava únicament a emetre el seu veredicta una vegada havia estat examinat el treball presentat per cadascun dels candidats. És possible, però, que la seva tasca no es reduís únicament a comprovar si l'elaboració del relligat dels llibres presentats s'ajustava als criteris del treball ben realitzat, sinó que també, aquest tribunal, interrogaria els candidats sobre com l'havien dut a terme i, fins i tot, sobre altres secrets de l'art del llibre. Tampoc especifica la documentació si es va donar algun cas en què el candidat no superés la prova, la qual cosa fa pensar que només demanaven ésser acceptats a examen aquells que realment estaven qualificats i amb plena seguretat de superar-lo.

Dues altres qüestions reglamenten els estatuts en el mateix capítol sisè; una fa referència als drets d'examen i l'altra a les prerrogatives dels fills dels membres de la confraria. Pel que fa a la primera s'estipula que els candidats havien de pagar un florí d'or en concepte de dret d'examen¹⁶, quantitat que es pagava al clavari de la confraria —unes vegades en la moneda estipulada pels estatuts i altres vegades en el seu equivalent de 17 sous— i així consta en totes les actes d'examen conservades; respecte a la segona qüestió, els estatuts contemplaven una excepció per tal d'afavorir els fills dels membres de la confraria, així doncs, aquests estaven exempts de complir la formalitat de l'examen, no però del pagament del florí d'or estipulat¹⁷.

Les actes d'examen es completen, finalment, amb la relació de la quantitat pagada pels candidats en concepte d'entrada a la confraria, establerta en els estatuts en 20 sous¹⁸, i amb el jurament, en presència dels testimonis, per part del nou mestre llibreter de complir els estatuts.

II. OBRES PRESENTADES A EXAMEN¹⁹

ARBOREUS, Iohannes. [*Primus, secundus, tertius*] *thomus Theosophiae Iohanni Arborei complectens sanam et luculentam difficillimorum locorum cum Veteris tum Novi Testamenti expositionem.* (*Un thomo de la Theosofia de Arboreo*)²⁰.

15 *Dit dia, ajustat y congregat lo Consell General de la Confraria dels libraters de la present ciutat... E també, iuxta forma de les ordinacions, se fes elecció de dues persones per examinadors dels qui en lo dit any se hauran de examinar, qui ensemps ab los dits cònsols fassen los dits examens en lo dit y present any fahedors. Lo dit Consell, entesa la proposició per dits cònsols feta, feu elecció de... Climent Trinxer y Hierònim Badia per examinadors del present any... E fetes dites eleccions los dits... examinadors prestaren lo jurament acostumat.* AHPB, F. Mulnell/P. Mambra, *Liber confratrie*, f. 1 v. Vegeu MADURELL I MARIMON, J.M., *Op. cit.*, pp. 114-115.

16 *...lo qual examinat, per lo dit examen, do y pac a la dita confraria, per ajuda y supportació dels càrrechs de aquella, hun florí d'or...*

17 *...exceptats emperò y no volen en la present ordinació ésser compresos los fills dels mestres qui ja tindran ho hauran tinguda botiga, ans aquells, sen subir lo dit examen, ab sola licència dels dits cònsols y pagant lo dit florí de or, puguen tenir botiga axí com si realment y de fet se fossen examinats.* Tot contemplant aquesta excepció, els cònsols de la confraria varen concedir llicència a Bernat Manescal, el 10 de novembre de 1563, i a Damià Bages, el 22 de setembre de 1567, per tenir y parar botiga y exercir lo ofici de libreter, AHPB, F. Mulnell/P. Mambra, *Liber confratrie...*, ff. 12 i 12 v. No acceptaren, però, el 5 de maig de 1574, la primera sol·licitud de Francesc de l'Haya en al·legar que *la maior part de les condites foren de vot i parer que no-s possàs, attès que ere examinat de sastre*, Ídem, f. 71. Aquesta negativa va ser rectificada el 8 de juliol de l'any següent quan l'esmentat Francesc fou acceptat pel consell com a confrare, tot especificant *...usse del ofici del comte que ussaren son pare y que té de servir de síndic en la confraria segons lo ús y costum dels altres...* Ídem, ff. 90-90 v. Dos anys més tard, el 18 de gener de 1577, Francesc de l'Haya era acusat pel confrare Antoni Oliver de vendre llibres que no s'ajustaven als mínims de qualitat que exigien els estatuts de la confraria, la qual cosa va obligar a actuar en contra seva, *...e fone determinat per los predits que proceesquen contra Francesc de l'Aya, libreter, attès que diu dit Oliver los llibres nous se venen imperfets ésser seus. Per tant determinen se fasse execució contra lo quilts ven y que per dit efecte se vaya als consellers y fassen lo per ells serà determinat.* Ídem, f. 94 v.

18 *Primerament statuiren y ordenaren... que d'ecí al denant, tots los que vuy tenen y per avant tindran botiga o obrador de librerter dins la present ciutat de Barcelona e en son territori, se hajen de fer confreres de dita confraria del gloriòs Sanct Hierònym dels libraters, y hajen de pagar per entrada de dita confraria vint sous, y aprés, cascun any, cinch sous per la luminària y altres despeses de dita confraria.*

19 A continuació donem la relació de les obres presentades a examen pels diferents candidats tot indicant, sempre que ha estat possible, el nom de l'autor i el títol complets. La designació dels autors i de les obres, tal com apareixen en cadascuna de les actes d'examen, la posem entre parèntesi.

20 Vegeu quadres núm. 14.

- ARISTÒTIL. *De prima philosophia seu Metaphysicorum libri XIII. (Filosofia de Aristòtil)*²¹.
 — *Organum sive logicae tractationes omnes. (Lògica de Aristòtil)*²².
 — *De Physica auscultatione libri octo. (Física de Aristòtil)*²³.
- AZPILCUETA NAVARRO, Martín de, *Manuale sive Enchiridion confessorum et poenitentium omnium pene dubiorum resolutionem complectens quae in sacris confessionibus occurrere solent, circa peccata, absolutiones, restitutiones, censuras et irregularitates... (Manuale confessorum de Espizqueta)*²⁴.
- BIBLIA. (Biblia)²⁵.
- BREVIARI. (Breviari; Breviari romà; Breviari del bisbat; Breviari de Barcelona; Breviari del orde del Carme; Breviari del bisbat de Vic; Breviari romà dels nous; Breviari del Calze; Breviari dit del Calze; Breviari de Prehicadors; Breviari del orde de Preycadors; Breviari de Sistells)²⁶.
- CARDANO, Hieronimus. *Contradicientium medicorum libri duo, quorum primus centum et octo, alter vero totidem deputationes continet. (Contradictions de Cardano)*²⁷.
- CASTRO, Alfonso de. *Opera Alphonsi a Castro, videlicet: Adversus omnes haereses libri quatuordecim; De iuxta haereticorum punitione libri tres; De potestate legis penalis libri duo. (Obres de Alfonso de Castro)*²⁸.
 (Cathan Aurea)²⁹.
- CIRERONE, Marcus Tullius. *De Officiis libri III. (Tulli, De Officiis)*³⁰.
- DECIUS, Philippus. *Philippus Decius super Decretalibus. Additae sunt ad calcem singulorum capitulum, annotationes omnes clarissimorum iurisconsultorum Hieronymi Gigantis, Sylvestri Aldobrandini, Caroli Molinari et aliorum quorundam. (Philippus Decius super Decretalibus)*³¹.
- DIOSCORIDES, Pedacius. *Pedacii Dioscorides Anazarbei De materia medica libri VI. (Dioscòrides)*³².
- DIÛRNAL. (Diornal; Diürnal; Diornal romà; Diornal de Preicadors; Diornal de Predicadors; Diornal del orde de Sant Domingo; Diornal de tres llistons)³³.
- DURAND DE SAINT-POURÇAIN. *In Sententias theologicas Petri Lombardi comentariorum libri IV. (Durando, sobre les Sentenciès; Durando, super Sentenciis)*³⁴.
- EUTHYMIUS ZIGABENUS. *Panoplia dogmatica Orthodoxae fidei. (Eutimio, De ortodoxo fidei)*³⁵.
- EVANGELIS. (Evangelis; Llibre de Evangelis; Evangelis de tot l'any)³⁶.

21 Ídem, núm. 13.

22 Ídem, núm. 15.

23 Ídem, núm. 29.

24 Ídem, núm. 37.

25 Ídem, núms. 27, 29, 30, 34, 36 i 38.

26 Tots els candidats varen presentar breviaris a examen excepte Francesc Climent Trinxer (vegeu quadres núm. 13).

27 Ídem, núm. 21.

28 Ídem, núm. 31.

29 Ídem, núm. 28. L'estat de conservació de l'acta d'examen de Joan Castelló i l'escriptura no ofereixen cap dificultat a l'hora de poder llegir correctament els títols dels llibres que aquest candidat va presentar. És possible, però, que l'escrivà quan escrivé un *Cathan aurea*, vulgí en realitat escriure un *Cathena aurea*; així és com transcriu el document, tot interpretant-lo, J.M. Madurell en el seu treball sobre el llibreter Claudi Bornat (vegeu MADURELL. *Op. cit.*, pp. 217-218), per tant caldria pensar en l'obra de Sant Tomàs d'Aquino, *Cathena aurea super quatuor evangelistas*. Una altra possible interpretació, atesa la cursivitat de l'escriptura, fora llegir un *Cathon Aureo*, en aquest sentit podria tractar-se dels *Disticha moralia* de Marc Porci Cató, obra a la que —tot seguint la classificació donada per Aimerico en la seva obra *Ars lectoria* (escrita el 1086) on divideix la literatura cristiana en quatre categories: *aurum=autèntica*, *argentum=hagiographa*, *stagnum=communia* i *plumbum=apocrifa*— se li hauria donat el qualificatiu *aureo*, malgrat que el propi Aimerico aplica a Cató el terme *stagnum* (vegeu CURTIUS, E.R. *Literatura Europea y Edad Media Latina*. México-Madrid-Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica, vol. II, pp. 655-656).

30 Ídem, núm. 2.

31 Ídem, núm. 37.

32 Ídem, núms. 15 i 17.

33 Tots els candidats varen presentar diürnals a examen excepte els identificats en els quadres amb els números 4, 13, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 35 i 39.

34 Ídem, núms. 20, 24, 32 i 35.

35 Ídem, núm. 33.

36 Ídem, núms. 19, 22, 29 i 32.

- FUMUS, Bartholomeus. *Summa sive Aurea Armilla Bartholomei fumi quae in iure canonico apud Theologos et omnes summas circa animarum curam difusa disperseque tractantur. (Summa Bartholomei Ermilia; Summa Fumi; Summa Bartholomei Fumi; Summa Armilia)*³⁷.
- GUILLELMUS PARISIENSIS. *Postille maiores in Epistolas et Evangelia per totius anni de cursum tam dominicalium quam ferialium. (Postille maioris seu enarrationes in Epistolas et Evangelia tutius anni)*³⁸.
- HISTÒRIA ECLASIÀSTICA. (*Història Ecclesiàstica*)³⁹.
- JAVELLUS CANAPICIO, Chrysostomus. *Logicae Chrysostomi Javelli compendium opere ac doctrina iuxta librorum Logicae Aristotelis ordinem mirabili brevitare confectum. Quae omnia multa, quam antea, sunt a nobis accuratius emendata. (Lògica de Javello)*⁴⁰.
- LLIBRE D'HORES. (*Hores; Hores romanes; Hores noves; Hores del ofici nou; Hores de ofici romà; Oretes*)⁴¹.
- LOMBARDUS, Petrus. *Libri IV Sententiarum. Liber I: res quibus fruendum: De Deo Trino et Uno. Liber II: res quibus utendum: De Deo creante, De gratia, De peccato originali, De peccato actuali. Liber III: res quae fruuntur et utuntur: De Verbo incarnato et de Christo redemptore, De virtutibus, De decem mandatis. Liber IV: signa, quae adhibentur in significando: De Sacramentis in genere, De septem sacramentis in specie, De novissimis. (Mestre de les Sentències)*⁴².
- MAIOR, Georgius. *Sententiae veterum poetarum per locos communes digestae, Georgio Maiore collectore; multum quam antehac auctae ac locupletae Sententiae singulis versibus contentae, ex diversis poetis, pietatis studiosae inventuti acommoadae. De poetica virtute, libellus plane aureus, Antonio Manciello authore. (Sententiae veterum poetarum)*⁴³.
- MANUAL DE CONFESSORS. (*Manual de Confessores; Manual de Confessós*)⁴⁴.
- MATTIOLI, Petrus Andrea. *Comentarii in libros sex Pedacii Dioscorides Anazarbei De Materia Medica. (Matiolo, sobre'l Dioscòrides)*⁴⁵.
- MAZZOLINI, Silvestro, da Prierio. *Aurea rosa super Evangelia. Aurea rosa is est Preclarissima expositio ... magistri Silvestri Prierio ... super Evangelia totius anni de tempore et de sanctis ... continens flores et rosas omnium expositionum sanctorum doctorum antiquorum... (Aurea rossa super Evangelio)*⁴⁶.
- *Summa summarum que Silvestrina dicitur, edita ab reverendum patre Silvestro Prierata, absolutissimo theologo ex sacra predicatorii familia Sacripalatti magistro dignissimo: Nuperrime ad nugem recognita cum annotamentis... (Summa Silvestrina; Summa Sylvestrina)*⁴⁷.
- MEXIA, Petrus. *Silva de varia lection. (Silva de varia lection)*⁴⁸.
- MISSAL. (*Missal; Missal del bisbat; Missal de la Mercè; Missal romà; Missal de Predicadós; Missal de Prehicadors; Missal romà dels moderns; Missal romà nou; Missal romà dels nous*)⁴⁹.
- MUNTANER, Ramon. *Crònica. (Cròniques d'en Muntaner)*⁵⁰.
- NIZOLIUS, Marius. *In M.T. Ciceronem observationes utilissimae, omnia illius verba, universaque dictionem alphabeti ordine complectentes ... semel atque iterum Caelii Secundi Curionis opera*

37 Ídem, núms. 12, 16, 18 i 20.

38 Ídem, núm. 25.

39 Ídem, núm. 26.

40 Ídem, núm. 32.

41 Els examinands identificats als quadres amb els números 4, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 35 i 39 varen presentar llibres d'hores a l'examen.

42 Ídem, núm. 19.

43 Ídem, núm. 14.

44 Ídem, núms. 16, 18, 20, 26, 31, 36 i 38.

45 Ídem, núm. 37.

46 Ídem, núm. 27.

47 Ídem, núms. 9, 12, 17, 21, 23, 24, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 38 i 39.

48 Ídem, núm. 39.

49 Tots els candidats varen presentar missals a examen excepte Rafel Dauder, menor, i Miquel Ortís (vegeu quadres, núms. 2 i 14).

50 Ídem, núm. 12.

non parva vocum accessione locupletatae: postremaque hac editione innumeris propemodum a mendis summa cura iudicioque repurgatae. Eiusdem Marii Nizolii libellus, in quo vulgaria quaedam verba et parum latinas, ad purissimam Ciceronis consuetudinem emendatur ... His accessit Diversorum Ciceronis exemplarium collatio ... (Nisolius in Ciceronem)⁵¹.

OBRES. (*Les obres de Jacobi [Neglanti]*)⁵².

OBRES D'OCI. (*Obres de Ossi*)⁵³.

PALACIOS DE SALAZAR, Paulus. *Enarrationes in sacrosanctum Jesu Christi Evangeliorum secundum Matthaeum. (Paulus de Palacio)*⁵⁴.

PONTIFICAL. (*Pontifical*)⁵⁵.

PRACTICA. (*Practica Carrerii*)⁵⁶.

QUINTILIANUS, Marcus Fabius. *De Institutione Oratoria libri XII. (Quintilià)*⁵⁷.

SOTO, Domingo de. *De natura et gratia libri tres. (Soto, De natura et gratia)*⁵⁸.

TITTELMANO, Franciscus. *Elucidationes in Psalterium. In librum Ecclesiasten; In Job; In Iohannem; In Mathaeum; In Canticum Canticorum. (Titelmano, sobre los Salms)*⁵⁹.

TOMÀS D'AQUINO. *Scripta ad Hanibaldum episcopum super quatuor libros sententiarum. (Sanct Thomàs, In Annivaldum)*⁶⁰.

— *Quaestio disputata. (Questiones Sancti Thome Aquinatis; Questions desputades de Sanct Thomàs)*⁶¹.

VALERIANO BOLZANI, Giovanni Piero. *Hieroglyphica sive De sacris Aegyptiorum aliarumque gentium literis, comentarij, Iohannis Pierii Valeriani Bolzanij Bellunensis, a Carlio Augustino Curione duobus libris aucti, et multis imaginibus illustrati. (Hieroglyphica sive De sacris egyptiorum et cetera)*⁶².

VÁZQUEZ DE MENCHACA, Fernando. *Controversiarum illustrium aliarumque usu frequentium libri tres. (Controvèrsies de Vasquo)*⁶³.

VEGETIUS RENATUS, Flavius. *Institutorum rei militari libri V o De re militari libri quatuor. (Institutions de Veguerii)*⁶⁴.

VIO, Thome. *Comentaria in Posteriora analytica Aristotelis. (Llògica de Gaetà; Gayetà, sobre la Llògica)*⁶⁵.

VIRGILI. (*Virgili; Vergili ab comentaris; Vergili en comentaris*)⁶⁶.

VOLCYR, Nicholaus. *Opus Aureum. Musice castigatissimum de Gregoriana et figurativa atque contrapuncto simplici percommode tractans omnibus cantu oblectantibus utile et neccessarium a diversa excerptum. Fata regum finem spero dij cepta secudent. Qui ducis vultus et non legis ista libenter. Omnibus invidias, livide nemo tibi. (Opus Aureum)*⁶⁷.

51 Ídem, núm. 39.

52 Ídem, núm. 30. No he identificat aquest autor.

53 Ídem, núm. 21.

54 Ídem, núm. 28.

55 Ídem, núm. 14.

56 Ídem, núm. 14. No he identificat aquesta obra ni l'autor.

57 Ídem, núm. 5.

58 Ídem, núm. 13.

59 Ídem, núm. 22.

60 Ídem, núm. 35.

61 Ídem, núms. 17, 33.

62 Ídem, núm. 25.

63 Ídem, núm. 27.

64 Ídem, núms. 16 i 18.

65 Ídem, núms. 22, 23, 24 i 25.

66 Ídem, núms. 9, 13, 15, 19 i 23.

67 Ídem, núm. 30.

ELS EXAMENS D'ACCÉS A LA CONFERRARIA DELS LLIBRETERS DE BARCELONA (1553-1584)

III. QUADRES⁶⁸

NÚM.	DATA	LLOC	EXAMINANDS	EXAMINADORS	LLIBRES PRESENTATS A EXAMEN	SIGNATURA
1*	1553, març 18	Casa de Francesc Cabrit	Pau Cortey i Antoni Oliver	Rafael Dauder i Francesc Cabrit, cònsols, Climent Trinxer i Jeroni Badia	<i>Missals, Breviaris, Diornals</i> i altres llibres, relligats en fusta, cuir, cartró i pergami	AHPB, F. Mulnell/ P. Mambla, <i>Liber Confratrie...</i> , f. 2 v.
2	1553, abril	Notaria de Francesc Mulnell, al carrer de la Diputació	Rafael Dauder, menor	ídem	<i>Un Tulli, De Officiis</i> , relligat en pergami tenyit de groc	ídem, f. 3
3	1553, setembre 18	Hort de Rafael Dauder, major, a la Rambla	Esteve Moret	Rafael Dauder, major, i Francesc Cabrit, cònsols, Joan Bages i Jeroni Badia	<i>Un Missal</i> relligat en fusta recoberta de [cuir] vermell gofrat. <i>Un Breviari</i> i <i>un Diornal</i> relligats en cartró gofrat i tres llibres relligats en pergami i cuirets capçats i tenyits	ídem, f. 3 v.
4	1554, juliol 16	Hort de Jaume Manescal, darrera la Drassana	Joan Pau Manescal	Jaume Pla i Jeroni Badia, cònsols, Joan Bages i Jeroni Pi	<i>Un Missal</i> relligat en fusta recoberta de [cuir] vermell gofrat, <i>un Breviari</i> relligat en cartró gofrat i <i>unes Ores daurades</i> , i uns llibres recoberts en pergami, capçats i tenyits	ídem, f. 4
5*	1555, setembre 7	Hort de Rafael Dauder, a la Rambla	Jaume Gonsalbo	Bartomeu Gavarro, cònsol, Joan Trinxer i Claudi Bornat	<i>Un Missal del bisbat</i> , relligat en fusta recoberta de [cuir] vermell gofrat, <i>un Breviari</i> i <i>un Diornal</i> relligats en cartró gofrat i un <i>Quintilià</i> relligat en pergami i cuirets capçats i tenyits	ídem, f. 5
6	1556, abril 19	Hort de Jeroni Badia, al carrer de la Boqueria	Miquel Nualles	Climent Trinxer i Jaume Cortey, cònsols, Jeroni Badia i Jeroni Pi	<i>Un Missal</i> relligat en fusta recoberta de [cuir] vermell gofrat, <i>un Breviari</i> i <i>un Diornal</i> relligats en cartró gofrat i tres llibres relligats en pergami i cuirets capçats i tenyits	ídem, f. 6
7	1556, juliol 15	Casa de Jaume Cortey, a la plaça de Sant Jaume	Gabriel Bages	Climent Trinxer i Jaume Cortey, cònsols, Joan Trinxer i Bartomeu Gavarro	<i>Un Missal</i> relligat en fusta coberta de [cuir] negre gofrat i <i>un Breviari</i> i <i>un Diornal</i> relligats en cartró gofrat	ídem, f. 6 v.
8	1557, setembre 21	Casa de Jeroni Badia, al carrer de la Boqueria	Joan Mall	Joan Trinxer, cònsol, Jaume Pla i Francesc Cabrit	<i>Un Missal</i> relligat en fusta recoberta de pell lleonada i gofrada, <i>un Breviari</i> i <i>un Diornal</i> relligats en cartró gofrat i altres llibres, en foli, en quart i en octau, recoberts en pergami	ídem, f. 7 v.

68 En els quadres que segueixen he reunit les dades principals que apareixen en cadascuna de les actes d'examen. He prescindit, però, d'aquelles dades que considero secundàries, tals com la relació de les persones que, a més dels cònsols i dels examinadors, eren presents en el moment de l'examen —generalment altres membres de la confraria i el clavari de la mateixa— i d'altres punts que es repeteixen en totes les actes i que esmento a la primera part d'aquest treball: em referixo al pagament dels drets d'examen i d'entrada a la confraria, al vist-i-plau del tribunal als treballs presentats pels candidats i al jurament dels estatuts pel nou metre llibreter. També es fa constar en els quadres, amb un asterisc posat al costat del número d'ordre que he donat a cada examen, les actes d'examen publicades en apèndix documental per J.M. Madurell i Marimon amb els núms. 5, 12, 66, 80 i 102 (vegeu MADURELL I MARIMON, J.M. *Op. cit.*, pp. 116-117, 123-124, 171-172, 185-186 i 217-218).

NÚM.	DATA	LLOC	EXAMINANDS	EXAMINADORS	LLIBRES PRESENTATS A EXAMEN	SIGNATURA
9	1557, octubre 26	Casa de Francesc Cabrit, a la plaça de Sant Jaume	Perot Climent	Rafel Dauder, major, i Francesc Cabrit, cònsols, Jaume Pla i Llorenç Rialp	<i>Un Missal del bisbat</i> relligat en fusta recoberta de [cuir] negre gofrat, <i>una Summa Silvestrina</i> i un [Vergili] relligats en pergamí i <i>un Breviari romà</i> i <i>un Diornal romà</i> , abdós petits, relligats en cuir	ídem, f. 8
10	1562, febrer 28	Hort de Rafael Dauder, a la Rambla	Miquel Cabrit	Francesc Cabrit i Rafel Dauder, menor, cònsols, Pau Cortey i Jaume Pla	<i>Un Missal del bisbat</i> relligat en fusta i cuir negre gofrat, <i>un Breviari</i> relligat en cartró daurat, <i>un Breviari romà petit</i> i <i>un Diürnal romà</i> coberts en cuir negre gofrat, i tres llibres, en foli, en quart i en octau respectivament, relligats i coberts	ídem, f. 10
11	1563, abril 4	Casa de Francesc Cabrit	Jaume Joan Guardiola	ídem	<i>Un Missal del bisbat</i> cobert en cuir lleonat, <i>un Breviari</i> i <i>un Diürnal</i> coberts en cuir gofrat i tres llibres, en foli, en quart i en octau respectivament.	ídem, f. 10
12	1563, juliol 29	Casa de Joan Bages	Joanot Burguès	Joan Bages i Perot de Turpià, cònsols, Jaume Pla i Joan Mall	<i>Un Missal de la Mercè</i> cobert en cuir negre amb tancadors, <i>un Breviari del bisbat</i> en octau, <i>un Diürnal de Preicadors</i> en setzè, <i>unes Cròniques d'en Muntaner</i> en foli, <i>una Summa Silvestrina</i> en quart i <i>una Summa Bartholomei Ermilia</i> , tots coberts en pergamí	ídem, f. 11
13	1565, setembre 1	Casa de Pau Cortey	Francesc Climent Trinxer	Llorenç Llasseres i Joan Pau Manescal, cònsols, Rafel Dauder, major, i Antoni Oliver	<i>Un Missal del bisbat</i> , <i>una Biblia</i> en quart coberta en pergamí, <i>un Virgili ab comentaris</i> , de forma major, <i>un Soto</i> , <i>De natura et gratia</i> , i <i>una Philosophia de Aristòtil</i> , tots coberts en pergamí	ídem, f. 12
14	1566, abril 10		Miquel Ortís	[Llorenç] Llasseres i [Joan] Pau Manescal	<i>Un Pontifical</i> en foli, <i>un Breviari del orde del Carme</i> en octau i <i>un Diürnal de tres llissons</i> en setzè, coberts en cuir negre i amb tancadors de llautó; <i>un Thomo de la Theosofia de Arboreo</i> en foli, <i>una Practica Carrerii</i> en quart i <i>un Sententiae veterum poetarum</i> en octau i en llengua grega, recoberts en pergamí	ídem, full solt
15	1567, desembre 21	Casa de Llorenç Llasseres, al carrer de la Calceteria	Perot Deltell	Jeroni Pi i Miquel Ortís, cònsols, Llorenç Llasseres i Antoni Oliver	<i>Un Missal del bisbat</i> , <i>un Breviari romà</i> i <i>un Diornal de Preycadors</i> relligats en fusta recoberta de cuir negre gofrat i amb tancadors; <i>un Vergili</i> en foli, <i>un Dioscòrides</i> en quart i <i>una Lògica de Aristòtil</i> , tots tres coberts en pergamí	ídem, f. 13
16	1568, maig 15	Casa d'Antoni Oliver, al carrer de la Calceteria	Joan Tomàs	Jeroni Pi i Miquel Ortís, cònsols, Joan Mall i Francesc Climent Trinxer	<i>Un Missal romà</i> , <i>un Breviari del bisbat</i> i <i>un Diornal romà</i> relligats en fusta recoberta de cuir negre gofrat i amb tancadors; <i>unes Institucions de Veguerii</i> en foli, <i>un Manual de Confessós</i> en quart i <i>una Summa Fumi</i> en octau, relligats i coberts en pergamí	ídem, f. 13 v.

NÚM.	DATA	LLOC	EXAMINANDS	EXAMINADORS	LLIBRES PRESENTATS A EXAMEN	SIGNATURA
17*	1568, agost 7	Casa de Miquel Vergès, causídic, al carrer de Petritxol	Pere Biscarra	Jeroni Pi i Miquel Ortís, cònsols, Jaume Pla i Claudi Bornat	<i>Un Missal del bisbat de Barcelona, un Breviari de Barcelona i un Diornal del orde de Sant Domingo</i> relligats en fusta recoberta de cuir negre gofrat; <i>unes Quaestiones Sancti Thome Aquinatis</i> en foli, <i>una Summa Silvestrina</i> en quart i <i>un Dioscòrides</i> en octau, recoberts en cuir blanc, guarnits i relligats	ídem, f. 16
18	1569, gener 15	Casa d'Antoni Oliver, al carrer de la Calceteria	Antoni Prima	Jaume Pla i Joan Pau Manescal, cònsols, Pau Cortey i Damià Bages	<i>Un Missal romà</i> en foli, <i>un Breviari romà</i> en octau i <i>unes Horas romanas</i> relligats en fusta recoberta de cuir negre gofrat i amb tancadors; <i>unes Instituciones de Veguerii</i> en foli, <i>un Manual de Confessores</i> en quart i <i>una Summa Armilia</i> en octau relligats i coberts en pergami	ídem, f. 16 v.
19	1570, abril 22	Casa de Joan Trinxer, al carrer de la Calceteria	Francesc Trinxer	Joan Trinxer i Rafel Pau Dauder, cònsols, Jaume Pla i Miquel Ortís	<i>Un Missal del bisbat de Barcelona, un Breviari del mateix bisbat</i> en octau i <i>un Diornal romà petit</i> en trenta-dosè, relligats en fusta recoberta en cuir negre; <i>un Vergili en comentaris</i> en foli, <i>un llibre de Evangelis</i> en quart i <i>un Mestre de les Sentències</i>	ídem, f. 19
20*	1570, setembre 23	Casa de Melcior Marí, mercader, al carrer de la plaça de Camprodon	Francesc Rafel Dauder	Joan Trinxer i Rafel Dauder, menor, cònsols, Pau Cortey i Claudi Bornat	<i>Un Missal romà</i> en foli, imprès a Venècia, i <i>un Breviari del bisbat de Vic</i> en octau, relligats en fusta recoberta de cuir negre gofrat; <i>unes Ores petites</i> en trenta-dosè, recoberts en fusta gofrada; <i>un Durando sobre les Sentències</i> , <i>un Manual de Confessores</i> i <i>una Summa Bartholomei Fumi</i> en octau, amb cobertes de pergami	ídem, f. 21
21	1571, març 3	Casa d'Antoni Oliver, al carrer de la Calceteria	Antoni Bonalt	Rafel Dauder, major, i Joan Burguès, cònsols, Jaume Pla i Antoni Oliver	<i>Un Missal romà</i> en foli, imprès a Venècia i relligat en fusta, <i>un Breviari romà dels nous</i> relligat en fusta, cuir i gafets, <i>unes Horetas petites</i> , impreses a Anvers i relligades en fusta i gafets; <i>unes Obras de Ossi</i> en foli; <i>una Summa Silvestrina</i> en quart i <i>unes Contradicions de Cardano</i> en octau, relligats en pergami	ídem, f. 14
22	1571, agost 20	Casa de Joan Trinxer, al carrer de la Calceteria	Francesc Pere Ravella	Rafel Dauder, major, i Joan Burguès, cònsols, Joan Trinxer i Pere Deltell	<i>Un Missal del bisbat, un Breviari del bisbat i un Diürnal romà</i> relligats en fusta recoberta de cuir negre gofrat; <i>un Titelmano sobre los Salmes</i> en foli, <i>uns Evangelis de tot l'any</i> en quart i <i>una Llògica de Gaetà</i> , tots coberts en pergami	ídem, f. 14 v.
23	1573, juny 6	Hort d'Antoni Callereo, al carrer de Sant Pau	Joan Fornós	Joan Trinxer, major, i Antoni Bonalt, cònsols, Damià Bages i Pere Deltell	<i>Un Missal romà dels nous</i> , imprès per Cristòfol Plantino i relligat en fusta, cuir i gafets; <i>un Breviari del Calzer, romà, dels nous</i> , imprès a Venècia, <i>unes Hores de les noves</i> en trenta-dosè, impreses a París; <i>un Vergili amb comentaris</i> en foli, cobert en pergami i imprès a Venècia; <i>una Summa Sylvestrina</i> en quart, impresa per Cristòfol Plantino, i <i>un Gayetà sobre la Llògica</i> en octau, relligat en pergami	ídem, f. 70

NÚM.	DATA	LLOC	EXAMINANDS	EXAMINADORS	LLIBRES PRESENTATS A EXAMEN	SIGNATURA
24	1573, setembre 9	Casa de Francesc Trinxer, al carrer de la Llibreteria	Simó Garcia, natural de Lleida	Joan Trinxer, major, i Antoni Bonalt, cònsols, Jaume Pla i Antoni Oliver	<i>Un Missal</i> en foli, imprès per Cristòfol Plantino, <i>un Breviari</i> en octau, imprès a Venècia, i <i>unes Oretes</i> en trenta-dosè, coberts en cuir negre i amb gafets; <i>un Durando super Sentenciis</i> en foli, <i>una Summa Sylvestrina</i> en quart, impresa per Cristòfol Plantino, i <i>un Gayetà sobre la Llògica</i> en octau, relligats en pergamí	ídem, f. 70 v.
25	1575, juliol 7	Casa d'Onofre Gori, al carrer de la Calceteria	Onofre Gori	Jaume Pla i Francesc Dauder, cònsols, Llorenç Llasseres i Antoni Bonalt	<i>Un Missal de Predicadós</i> en foli, <i>un Breviari romà</i> i <i>unes Ores del offici nou</i> , impreses a París, tots coberts en fusta i cuir gofrat, amb tancadors; <i>un Hieroglyphica sive De sacris egipsiorum et cetera</i> en foli, cobert en pergamí i pintat de vermell; <i>un Postille maioris seu enarrationes in Epistolas et Evangelia tutius anni</i> en quart i <i>un Gayetà sobre la Llògica</i> en octau, coberts en pergamí	ídem, ff. 89 v.-90
26	1575, desembre 22	Casa de Francesc Trinxer, al carrer de la Llibreteria	Antoni Llaneres	Perot de Turpià i Antoni Bonalt, cònsols, Joan Pau Manescal i Francesc Trinxer	<i>Un Missal romà</i> , <i>un Breviari</i> i <i>unes Hores</i> en trenta-dosè, relligats i coberts en fusta i cuir gofrat; <i>una Història Ecclesiàstica</i> en romanç i en quart i <i>un Manual de Confessores</i> en llatí i en octau, coberts en pergamí	ídem, f. 50
27	1576, febrer 3	Casa de Joan Trinxer, al carrer de la Llibreteria	Joan Torres	Perot de Turpià i Antoni Bonalt, cònsols, Joan Trinxer i Onofre Gori	<i>Un Missal romà</i> dels moderns de planxa fina, <i>un Breviari de Prehicadors</i> en octau i <i>un Diornal de Prehicadors</i> en trenta-dosè, relligats en fusta recoberta de sagall negre, amb gafets; <i>unes Controversies de Vasquo</i> i <i>una Aurea Rossa super Evangelio</i> en quart, coberts en pergamí color i cuirets, i <i>una Biblia</i> en octau, impresa a Venècia i coberta en pergamí i cuirets	ídem, f. 50 v.
28*	1576, julio 12	Casa d'Onofre Gori, al carrer de la Llibreteria	Joan Castelló	Perot Climent de Turpià i Antoni Bonalt, cònsols, Joan Pau Manescal i Bernat Clavari	<i>Un Missal romà nou</i> en foli, cobert en cuir negre, amb fusta i color vermell gofrat, <i>un Breviari romà</i> en octau i <i>un Diürnal</i> en trenta-dosè, coberts en cuir negre gofrat amb flors vermelles; <i>un Cathan Aurea</i> en foli, <i>una Summa Sylvestrina</i> en quart i <i>un Paulus de Palacio</i> en octau, coberts en pergamí i color vermell	ídem, f. 51
29	1577, abril 2	Casa de la vídua de Jaume Cortey	Joan Cortey	Antoni Oliver i Bernat Manescal, cònsols, Jeroni Pi i Francesc Trinxer	<i>Un Missal de Prehicadors</i> en foli i <i>un Breviari romà nou</i> en octau coberts en fusta, cuir i gafets; <i>unes Hores de offici romà nou</i> en vint-i-quatre, cobertes en fusta, cuir negre i gafets; <i>una Biblia</i> en foli i <i>una Física de Aristòtil</i> en octau, cobert en pergamí, i uns <i>Evangelis</i> en quart	ídem, f. 97
30	1577, setembre 25	Casa d'Onofre Rialp, notari, a la baixada de Santa Eulàlia	Llorenç Rialp	Antoni Oliver i Bernat Manescal, cònsols, Damià Bages i Francesc Trinxer	<i>Un Missal</i> en foli, <i>un Breviari</i> en octau i <i>unes Hores</i> en trenta-dosè, impresos a París i relligats en fusta, cuir i gafets; <i>unes Obres de Jacobi [Neglanti]</i> en foli, <i>un Opus Aureum</i> en quart i <i>una Biblia</i> en octau, ambdós impresos a Venècia, tots relligats en pergamí, colors i cuirets	ídem, f. 99

NÚM.	DATA	LLOC	EXAMINANDS	EXAMINADORS	LLIBRES PRESENTATS A EXAMEN	SIGNATURA
31	1578, abril 30	Casa de Francina Genovès, vídua de Jeroni Genovès, corredor d'orella	Jeroni Genovès	Damià Bages, cònsol, Joan Pau Manescal i Francesc Trinxer	<i>Un Missal romà</i> en foli i <i>unes Hores</i> en trenta-dosè recoberts en fusta i cuir i <i>un Breviari romà</i> en octau recobert en cuir, tots tres impresos a París; <i>les Obres de Alfonso de Castro</i> en foli, <i>una Summa Silvestrina</i> i <i>un Manual de Confessores</i> coberts en pergamí, color i cuirets	ídem, f. 101
32	1580, juliol 7		Jeroni Pi, menor	Jeroni Pi i Francesc Dauder, cònsols, Antoni Oliver i Francesc Trinxer	<i>Un Missal romà</i> en foli recobert en cuir gofrat, amb fusta i gafets; <i>un Breviari</i> en octau cobert en cuir gofrat, ambdós impresos a París, i <i>un Diornal de Predicadors</i> en trenta-dosè, cobert en cuir gofrat; <i>un Durando sobre les Sentènties</i> en foli, <i>uns Evangelis de tot l'any</i> en quart i <i>una Lògica de Javello</i> , coberts en pergamí, cuirets i vermell	AHPB. P. Mambra, <i>Llibre d'Actes...</i> , f. 1 v.
33	1580, juliol 9	Casa d'Eulàlia Cortey, al carrer de la Llibreteria	Rafel Noguès	Jeroni Pi i Francesc Dauder, cònsols, Jaume Pla i Pere Deltell	<i>Un Missal romà</i> en foli, imprès a París i recobert en cuir gofrat, amb fusta i gafets; <i>un Breviari</i> en octau i <i>un Diürnal romà</i> en trenta-dosè, impresos a Venècia i recoberts en cuir gofrat; <i>unes Questions disputades de Sant Thomàs</i> en foli, recobertes en pergamí i cuirets negres; <i>una Summa Silvestrina</i> en quart i <i>un Eutimio, De ortodoxo fidei</i> , en octau, impresos a Lió i recoberts en pergamí, color i cuirets	ídem, f. 1 v.-2
34	1581, maig 29	Casa de Francesc Trinxer, al carrer de la Calceteria	Valentí Montfort	Jaume Pla i Joan Fornós, cònsols, Damià Bages i Rafel Noguès	<i>Un Missal</i> en foli, <i>un Breviari</i> en octau i <i>un Diornal</i> en trenta-dosè, impresos a Venècia, recoberts en fusta i cuir negre, amb tancadors; <i>una Biblia</i> en foli i <i>una Summa Silvestrina</i> en quart, impresos a Lió i recoberts en pergamí, color i cuirets	ídem, f. 7- 7 v.
35	1581, desembre 30	Casa de Pere Deltell, al carrer de la Llibreteria	Miquel Mitjà	Jaume Pla i Joan Fornós, cònsols, Llorenç Llasseres i Pere Deltell	<i>Un Missal romà</i> en foli, imprès a París; <i>un Breviari del orde de Preycadors</i> en octau, imprès a Lió, i <i>unes Hores</i> en setzè, impreses a Barcelona, relligats en fusta i gafets vermells; <i>un Durando sobre les Sentènties</i> en foli, imprès a Venècia, <i>una Summa Silvestrina</i> en quart, impresa a Lió, i <i>un Sant Thomàs, in Anivaldum super Sententiis</i> en octau, recoberts en pergamí, cuirets i color vermell	ídem, f. 5
36	1582, març 1	Casa de Jeroni Genovès al carrer de la Llibreteria	Miquel Genovès	Joan Pau Manescal i Jaume Vives, cònsols, Damià Bages i Pere Deltell	<i>Un Missal</i> en foli, imprès a París, <i>un Breviari, vulgarment dit del Calzer</i> , en octau, i <i>un Diornal</i> en trenta-dosè, impresos a Venècia, tots recoberts en negre i vermell, amb gafets i fusta; <i>una Biblia</i> en foli, <i>una Summa Silvestrina</i> en quart i <i>un Manual de Confessores</i> en octau, impresos a Lió i recoberts en pergamí i cuirets vermells	ídem, f. 10
37	1582, abril 17	Casa de [Joan] Paul Manescal, al carrer de la Llibreteria	Lluís Rovira	Joan Pau Manescal i Jaume Vives, cònsols, Joan Mall i Antoni Llaneres	<i>Un Missal romà</i> dels nous en foli i <i>un Diornal petit</i> en trenta-dosè, impresos a Venècia, i <i>un Breviari</i> en octau, imprès a París, recoberts en fusta i cuir gofrat, amb gafets, <i>un Philippus Decius super Decretalibus</i> en foli, imprès a Roma, <i>un Matiolo sobre l Dioscòrides</i> en quart i <i>un Manuale Confessorum de Spizqueta</i> en octau, relligats en pergamí i cuirets	ídem, f. 11

NÚM.	DATA	LLOC	EXAMINANDS	EXAMINADORS	LLIBRES PRESENTATS A EXAMEN	SIGNATURA
38	1583, desembre 23	Casa de Jaume Vives, al carrer de la Llibreteria	Perot Oliveres	Francesc Trinxer i Jeroni Genovès, cònsols, Perot de Turpià i Jaume Vives	<i>Un Missal</i> en foli, imprès a Lió per Rovillio, recobert en cuir i fusta, amb gafets; <i>un Breviari</i> en octau, imprès a París per Carner, i <i>un Diornal</i> en trenta-dosè, imprès a Venècia, recoberts en cuir i amb gafets; una <i>Biblia</i> en foli, impresa per Rovilio, i una <i>Summa Silvestrina</i> en quart, impresa a Lió, recobertes en pergamí, i <i>un Manual de Confessores</i> en octau, imprès a Lió i recobert en pergamí, color i cuirets	ídem, f. 18
39	1584 [desembre] 30	Casa d'Antoni Oliveres, al carrer de la Llibreteria	Pere Ferrer	Francesc Trinxer i un altre dels cònsols, Jeroni Pi, major, i Simó Garcia	<i>Un Missal</i> romà en foli, imprès per Cristòfol Plantino, <i>un Breviari de Sistells</i> en octau, imprès a París, i <i>unes Hores</i> en trenta-dosè, impreses a Lió, recoberts en cuir, gafets i color vermell; un <i>Nisolius in Ciceronem</i> en foli, una <i>Summa Silvestrina</i> en quart i una <i>Silva de varia lection</i> , en octau, impresos a Lió i recoberts en pergamí, cuirets i color vermell	ídem, f. 18 v.